

met het feit dat de ♂♂ een kortere rupsfase dan de ♀♀ vertonen, dus relatief minder voedsel nodig hebben: ze konden al verpoppen voordat het voedsel echt schaars werd. De geringe afmeting van de ♀♀ zou ook kunnen samenhangen met deze voedselschaarste.

Afgezien van hun geringe aantal, waren de ♀♀ van de tweede generatie in hun mogelijkheden beperkt om op een goede plaats eitjes af te zetten, als gevolg van de grootschalige aantasting van de heide door de spanrupsen zelf en het Heidehaantje. Dit verklaart mede, waarom het aantal rupsen van de tweede generatie zo gering was, hoewel deze generatie altijd partieel is (Lempke, 1970: 217).

Het is niet waarschijnlijk dat de rupsenplaaag zich volgend jaar in dit gebied herhaalt, onder meer omdat de tweede generatie zo gering in aantal was. De mogelijkheid bestaat echter, dat nog veel poppen van de eerste rupsengeneratie overwinteren. Ook zal een rol spelen, óf en hoe de heidevegetatie zich herstelt. Dit zal mede afhangen van het te voeren beheersbeleid.

Besluit

In het bovenstaande is getracht een beeld te geven van onze ervaring met een plaag, veroorzaakt door de rupsen van de Heidespanner. Een ervaring die uniek lijkt, omdat ze nooit in de literatuur is beschreven (schriftelijke mededeling B. J. Lempke). Het is ons niet bekend in hoeverre een zo omvangrijke vraat tot het door ons beschouwde gebied, de Strabrechtse Heide, beperkt is gebleven. Mededelingen over schade, door deze soort in andere gebieden veroorzaakt, zouden ons zeer welkom zijn.

Tenslotte danken wij al degenen die, op welke wijze en in welke mate dan ook, hebben bijgedragen aan het verschijnen van dit artikel; in het bijzonder H. P. G. Helsper, onder wiens supervisie wij ons onderzoek hebben verricht.

LITERATUUR

- Geraedts, W. H. J. M., P. M. Herst, J. A. Jasperse & J. M. A. Luermans. *Regeneratie van de vegetatie op geplagde heidevelden. Het vijfde jaar na plaggen*. — Doctoraalverslag (in voorbereiding), Botanisch Laboratorium, afdeling Geobotanie, Katholieke Universiteit Nijmegen.
- Lempke, B. J., 1970. Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera, suppl. 16. — *Tijdschr. Ent.* 117: 125-252.
- , 1976. Naamlijst van de Nederlandse Lepidoptera. — *Bibl. K. Ned. natuurh. Ver.* 21: 1-100.
- Long, D. B., 1953. Effects of population density on larvae of Lepidoptera. — *Trans. R. ent. Soc. Lond.* 104: 543-597.
- J. A. Jasperse, J. W. Passtraat 125, 6523 CS Nijmegen, of p/a H. P. G. Helsper, Botanisch Laboratorium K.U.N., Toernooiveld, 6525 ED Nijmegen, the Netherlands.

STENOPTILIA GRAPHODACTYLA PNEUMONANTHES (BÜTTNER) IN DRENTHE (LEP., PTEROPHORIDAE). 13 september 1979 vergezelde ik de heer J. J. van Oort op een excursie naar het Leggelderveld, een bezitting van de Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten in het noorden van de gemeente Dwingelo tegen de grens van Smilde aan. Voor zover ik weet is daar entomologisch nog nooit geïnventariseerd. Waarschijnlijk dank zij het feit dat het hele seizoen 1979 aan de late kant was, stond de Klokjesgentiaan (*Gentiana pneumonanthe* L.) er nog prachtig te bloeien. Daaruit vloog onder het slepen af en toe een klein vedermotje op, dat tot bovengenoemde soort bleek te behoren. Deze was nog niet bekend uit Drenthe, maar zal ongetwijfeld ook op andere groeiplaatsen van de voedselplant te vinden zijn. De datum is erg laat, maar geen record. De laatste notitie die ik tot nog toe heb, is 15.IX. (1918, De Bilt, B. E. Bouwman). — B. J. Lempke.